

В статье сделан семантико-стилистический анализ номинации персонажей, проанализированы антропонимы и апеллятивы, процесс апеллятивации имени собственного как стилистический прием раскрытия идейно-художественного замысла автора, прослежены их системно-иерархические и ассоциативно-смысловые связи в повести “Воспоминание об океане” Олесь Гончара.

Ключевые слова: номинация персонажей, антропонимы, антропонимические модели, апеллятивы, повесть “Воспоминание об океане”, Олесь Гончар.

The article deals with the semantic and stylistic analysis of characters' nomination. It is analyzed anthroponyms and appellates, the process of appealing its own name as a stylistic method of disclosing the ideological and artistic intention of the author, traced the system-hierarchical and associative-semantic connections in the narrative “Memory about the ocean” by Oles Honchar.

Key words: character nomination, anthroponyms, anthroponymic models, appellates, narrative “Memory about the ocean”, Oles Honchar.

УДК 821.161.2-94Гончар:811.161.2'373.21(477.53)

Степаненко Н. С.,

*кандидат філологічних наук, доцент,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка*

ТОПОНІМИ ПОЛТАВЩИНИ В ЩОДЕННИКОВОМУ ДИСКУРСІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА: ІНФОРМАТИВНІ Й ТЕКСТОТВІРНІ ВЛАСТИВОСТІ

Статтю присвячено характеристиці топонімного простору Полтавщини, зафіксованого в діаріюшах Олесь Гончара. Установлено ієрархію аналізованого корпусу власних назв, вирізняє їхні функційні можливості, зокрема номінативні та текстотвірні властивості. Останні проінтерпретовано з інтра- й екстралінгвальних позицій, з урахуванням авторської точки зору. Доведено, що щоденниковий топонімний код є одним із важливих чинників розкриття постатей на тлі тієї або тієї доби, особливостей самої доби, зрештою, місця її ролі в духовно-інтелектуальному житті України другої половини ХХ століття всесвітньо відомого майстра художнього слова Олесь Гончара.

Ключові слова: *топоніми Полтавщини, Олесь Гончар, щоденниковий дискурс, астіоніми, комоніми, Полтавщина.*

Полтавщина займає особливе місце в житті і творчості Олесья Гончара. За однією з версій, яку підтримував сам письменник, цей край – місце його народження й ранньої юності. “«Я народився в неперспективнім селі *Сухому*», – так треба б мені починати автобіографію, бо ж тепер слобода наша віднесена до розряду сіл «неперспективних»”, – ідеться в щоденниковій нотатці від 15 липня 1978 року [2, т. 2, с. 342]. Щоправда, у діаріуші натрапляємо й на інші свідчення, як-от: “... де піддослідний [Олесь Гончар – Н. С.] народивсь? Ломівка чи *Суха*? А я й сам не знаю” [2, т. 2, с. 422]. Олесь Терентійович дуже любив рідну полтавську землю, завжди переживав особливий стан, коли ступав на неї: “Дивовижна річ: чим ближче до рідних місць – тим інші тут ніби й повітря, і зелень, і балки, і дороги... Повітря рідного краю – має воно в собі щось цілюще, якісь прани індійські...” [2, т. 1, с. 389].

Крім комоніма *Суха*, у щоденниках знаходимо й інші топоніми з корпусу тих, які представляють малу батьківщину Гончара: *Бакумівка, Білоцерківка, Бреусівка, Василівка-Яновщина, Велика Обухівка, Великі Сорочинці, Гадяч, Говтва, Гоголево, Диканька, Загір, Кибинці, Кишки, Кобеляки, Козельщина, Кременчук, Лохвиця, Лубни, Лютенські Будища, Мануйлівка, Масичі, Миколаївка, Миргород, Опішня, Опришки, Полтава, Решетилівка, Ромодан, Сокілка, Тарандинці, Улінівка, Фидрівка, Фрунзівка, Харківці, Хомутець, Хорішки, Шингури (Шингурі, Шенгурі), Шишаки, Штаньки, Юрки, Ярові*. З-поміж цих онімів регіонального рівня – макро- й мікротопоніми (*Кобеляки – Бреусівка, Опришки, Суха, Тарандинці, Хорішки, Шингурі; Лохвиця – Харківці; Козельщина – Мануйлівка, Улінівка, Юрки; Миргород – Кибинці, Ромодан, Сорочинці, Хомутець; Шишаки – Василівка-Яновщина, Гоголево*), астіоніми (*Кременчук, Лохвиця, Лубни, Полтава*) й комоніми (*Велика Обухівка, Суха, Улінівка*). Поряд із вирізненими топонімами вживаються також адміністративні хороніми (*Полтавщина, Полтавська область, Кобеляччина, Кобеляцький повіт, Глобинський район, Глобинський повіт*).

Аналізовані оніми в діарійному дискурсі Олесья Гончара виконують важливі текстотвірні функції, тобто вони не лише номінують той або той населений пункт, адміністративно-територіальну одиницю, а й передають важливу інформацію, що

стосується міста, села, хутора, людей, які пов'язані з ними, і самого автора щоденників також. З'ясування цих функцій і становить основну мету пропонованого дослідження. Порушена проблема не знайшла належного висвітлення в науковій літературі.

В окрему групу об'єднано так звані автобіографічні топоніми. Це, зокрема, *Суха*, *Хорішки*, *Бреусівка*, *Козельщина*. У *Сухій*, яку митець пізніше назве “золотою Сухою”, минуло його раннє дитинство. Через нотатки різних років вимальовується історія цього населеного пункту, яка схожа на історію сотень українських сіл та хуторів. Воно було колись “у вінку хуторів” [2, т. 2, с. 97], повносило жило, а згодом опинилося з-поміж неперспективних. Олесь Терентійович докладав неабияких зусиль, щоб його село збереглося, одначе обставини виявилися сильнішими: сьогодні воно на стадії повного зникнення. Удаючись до інтертексту – слів тітки Саньки: “ця наша *Суха*, мабуть, найгірше село в усьому світі”, – письменник передає своє ставлення до нього: не можна “забути ці горби, й дерезу, і Чернечу балку без річки, без ставків” [2, т. 1, с. 389].

У селі *Хорішки* в 1929–1930 рр. Олесь Гончар навчався в школі [2, т. 3, с. 172]. Вони також глибоко запали в душу повістяра, що засвідчує його лист до земляків: “*Хорішки*, далекі мої *Хорішки* на березі Псла! Ніколи вони не забудуться, як перші радощі життя і перші його гіркоти. Там знав дружбу, там уперше прокинулася любов до літератури, любов на все життя” [1].

У селі *Бреусівці* 1933 року хлопець закінчив школу. Поринаючи в юність, письменник зі страхом згадував і страшне літо 1933-го, коли в нього і його однокласників ноги пухли від голоду [2, т. 3, с. 452].

Нарешті, довершує автобіографічний топонімний код комонім *Козельщина*, поіменований “*моєю Козельщиною*” [2, т. 3, с. 350]. Найповніше козельщинський період у житті Олесь Гончара розкриває щоденниковий запис від 10 січня 1956 року, що має назву “З автобіографії”: “Як ми жили в редакції райгазети в *Козельщині* (1933) ... Прийшов я туди босий, а там зустрів ще босішого В. Т-ка [Василя Тараненка. – Н. С.]. Ганяли нас, як солоних зайців. У редакції ми й жили: спали на столах, на підшивках газет. На «Комс[омольській] правді» спали, а «Известиями» вкривались” [2, т. 1, с. 202].

З біографією Олеся почасти пов'язані й Кобеляки та Полтава. Йдеться про воєнний період у житті Гончара, коли в Кобеляках “на майдані, «люди... годували... полонених... яблуками, огірками, вишнями і плакали», а вони «їли, як звірі»” [червень 1943], коли йому випало пережити “кошмарні табори в Білозірці, і в Харкові на Холодній горі, і в *Полтаві*, звідки доля спрямувала на жнива в той сусідній із *Сухою* окупаційний держмаєток” [2, т. 3, с. 534], коли в жахливу осінь 1941-го разом із “фронтовим другом – молодим євреєм із Брянська” вів “найтяжчі бої, стримуючи фашистів між *Полтавою* і Харковом” [2, т. 3, с. 379]. Чи не найсентиментальнішими є нотатки від 8 липня 1986 року (“Хотілось би доживати віку в *Полтаві*”) [2, т. 3, с. 110], 3 серпня 1986 року (“*Полтава* завжди для мене суцільний біль, біль молодості і втрат – всюди втрат!”) [2, т. 3, с. 112] і 23 серпня 1987 року (“Я хотів би, щоб поклали мене десь у степу, край дороги. Десь отам на *полтавських* шляхах. Щоб долинали до мене пахощі поля. Щоб рідний вітер мене обвівав”) [2, т. 3, с. 159].

Наступну групу сформували топоніми, за допомогою яких характеризується життєвий і творчий шлях інших людей, напр.: “Не перший рік живу з бажанням написати роман про Юрія Кондратюка... Пунктиром ледь проглядають у цій легенді *Полтава*, Кубань і містечко Сміла...” [2, т. 2, с. 567]. Відомо, що цей учений-винахідник (справжнє ім'я – Олександр Шаргей) народився в *Полтаві*, закінчив Другу полтавську чоловічу гімназію, а після дезертирства з Білої армії змушений був оселитися в містечку Сміла, згодом працював механіком на Кубані. Зміст щойно цитованої нотатки доповнює така: “[Юрій Кондратюк] Земляк, виявляється, мій, народився в *Полтаві*, в родині вчителів (1897)” [2, т. 3, с. 410]. У цьому діарійному записові письменник подає такі штрихи до сюжету майбутнього твору: “Громадянська війна, Сміла – українське містечко, в домі місцевого лікаря-гуманіста в різних кімнатах нібито лежать поранений червоний командир і білий юнкер Шаргей... один помирає від ран, а другому лікар дає документи – щоб жити...” [2, т. 2, с. 568].

Серед нотаток біографічного змісту продуктивний тип утворюють ті, у яких астіоніми, комоніми відображають важливі віхи в житті письменників, державних діячів, як-от: “Довженко був родом (по предках) з *Полтавщини*” [2, т. 2, с. 26]; “Про Луначарського б написати... Йому б – пам'ятник у *Полтаві*!” [2,

т. 2, с. 248], “Батько [Миколи Бажана. – Н. С.] походить із села *Лютенські Будища на Полтавщині*” [2, т. 2, с. 336]; “Тоді ж у *Миргороді* в Музеї він [Микола Бажан. – Н. С.] бачив художника Сластіона, який навіть запросив їх [Миколу Бажана з матір’ю. – Н. С.] обідати” [2, т. 2, с. 337]; “Збираюсь їхати до *Харківців* лохвицьких на 100-річчя Архипа Тесленка” [2, т. 2, с. 504]; “З *Полтавщини*, з *Глобинського р-ну* невідомий мені автор Феодосій Роговий надіслав книжку свою «Свято останнього млива»” [2, т. 2, с. 547].

Ще інший тип сформували топоніми, які опосередковано пов’язані з чиєю-небудь біографією. Промовисто ілюструє це такий щоденниковий запис: “Читаю «Гретю роту». Я не знав, що Сосюра був саме в тому курені, який у *Полтаві* вів вогонь по собору (де засів кулеметник), а в *Кременчуці*, йдучи з лазні, «панове козаки» дружно співали...” [2, т. 3, с. 179].

Важливим засобом наповнення конкретним контекстуальним змістом того або того топоніма в щоденниках Олеса Гончара є інтертекстуальність. Вона майже завжди корелює з авторською оцінкою. Так, описуючи полтавський шлях із його “зеленим світом, білими гречками – святом полів” [2, т. 1, с. 425], а також саму *Полтаву*, Олесь Гончар використовує вислів “*Полтава* – мати співучої милозвучної української мови, радомісто красунь-українок”, покликаючись на його авторство – “Дочка Франкова про *Полтаву*” (йдеться про Анну Ключко-Франко) [Там само]. Колишню гетьманську столицю – місто *Гадяч* і його околиці – також схарактеризовано через відомий вислів Лесі Українки: “«Найукраїнніше місце на всій Україні» – так назвала Леся [Українка] полтавські наші краї, мальовничі місця під Гадячем” [2, т. 2, с. 329]. Вислів Олеса Гончара дещо віддалений від оригіналу, тобто від листа із Гадяча (хутора Зелений Гай) Лесі Українки до Ольги Кобилянської (1899 рік): “Мої сестри (їх у мене три) покажуть Вам всю околицю, побачите вже таку Україну, що «україннішою» й нема” [3, с. 133]. Удруге запис про “найукраїннішу Україну” з’явився 28 жовтня 1982 року, коли письменник перебував “на землі полтавській” і його переповнювало почуття гордості за рідний край: “Гадяч, Лесин Гай (його ще називають «Галочка»)", Лесина “найукраїнніша Україна”!.. На місці, де був будиночок Лесі [Українки], зараз обеліск і звідси круті сходи вниз, до самого Псла... Про ці краї Леся писала Ользі Коб[илянській]:

«...побачите вже таку Україну, що «україннішої й нема» [2, т. 2, с. 541].

Через інтертекстуальну основу в щоденниках представлено окремі важливі сторінки, присвячені історії полтавських міст і самої Полтави. Наприклад, ведучи розмову про конгрес, що відбувався в Каневі, учасниками якого були члени Міжнародного комітету славистів, Олесь Гончар доречно вклинює в щоденниковий дискурс значуще з погляду минулих століть і сьогодення зізнання “шведа в білих штанях”: “Я – варяг! Я з тих шведів, для яких найпам’ятливіше слово – *Полтава*. Ми вдячні *Полтаві*, оскільки після неї ні разу більше ні з ким не воювали. Завдяки *Полтаві* ми стали наймирнішим народом. І тим, хто хоче сьогодні воювати, я бажаю кожному своєї *Полтави*” [2, т. 2, с. 575]. У щоденниках наведено й інше стосовно змісту та форми “зізнання” – уже з українського боку – на тему Полтавської битви. Його артикулює “костоправ”, “кобеляцький [Микола. – Н. С.] Касьян”: “Біди наші почалися давно, ще від Петра I: розбив шведів під *Полтавою* – тепер вони живуть здорово, процвітають, а ми злидарюємо...” [2, т. 3, с. 334]. Аналізовані інтертекстуальні сегменти мають значеннєву спорідненість із відомим фразеологізмом “Пропав, як швед під *Полтавою*”.

На історичну тему, про яку йдеться, зафіксовано ще одне інтертекстуальне вкраплення, але воно стосується іншого міста – *Кобеляки*: “В ніч з 28 червня 1709 року Карл XII ночував у *Кобеляках*. «Король ныне ночевал в *Кобыляке...*» – сповіщає Меншиков Петру в Полтаву” [2, т. 2, с. 49].

З щоденників довідуємося, що Полтавська битва, роль у ній та й в історії Росії загалом Петра I цікавила письменника. На ці події й цю постать у нього свій погляд. Гончар солідаризується з тими справжніми російськими патріотам, які досить критично ставляться до діяльності Петра I. “Що він дав Росії? – запитує автор “Щоденників”. – Масові страсти, рабство для селян, глумління над боярами... Вікно в Європу? Хіба не полізли через це вікно колонізатори всіх мастей, різні шахраї, пройдисвіти? Нову столицю на Неві побудував на українських кістках. Адже найбільша трагедія України почалася від того, що цьому п’яниці цареві вдалось роз’єднати козацькі полки, котрі спільно могли б дати йому по зубах під *Полтавою*... Шевченко дуже точно визначив роль в історії цього царя-розпинателя” [2, т. 3, с. 209].

Наступний важливий текстотвірний прийом, яким активно послуговується Олесь Гончар, – використання перифраз до топонімів *Полтавицини*. *Полтава* в його оцінці – “столиця Лівобережжя” [2, т. 2, с. 395]. Мовиться про ті часи, коли Микола Гоголь жив у цьому місті і “коли князь Репнін, генерал-губернатор, викупив Щепкіна з кріпацтва” [Там само]. З цією вторинною назвою пов’язана інша: *Полтава* – “образ міста у Гоголя”. “Адже ніде він так довго не жив, як у Полтаві, – прокоментовано в “Щоденниках”. – Та ще в юні, найвразливіші роки! (Йдеться, звісно, про губернські міста)” [Там само]. *Полтаву* й *Миргород*, а також сотенні полтавські містечка на взірць *Говтва*, *Кобеляки*, *Сокілка* номіновано “історією України в мініатюрі” [2, т. 2, с. 484].

Описовий вираз до денотата *Полтава* “рідне місто батька української літератури Котляревського” [2, т. 3, с. 522] – це художній винахід, який стає в один ряд із вишуканими вторинними назвами на зразок “духовна столиця України”, “колиска української мови”, “колиска української літератури”. До перифрастичної сфери щоденників Олесь Гончара потрапили комоніми *Велика Обухівка* (Миргородський район) – “край мальовничий”, “краса України”: “Краї мальовничі. Це краса України родила поетів: Капніст, і Гоголь, і старий Муравйов-Апостол (що написав елегію на смерть синів)...” [2, т. 2, с. 195], *Козельщина* – “колись квітуча земля з квітучими хуторами”: “У Москві «колишній українець», а нині кремлівський підхолоуйник Івашко робить доповідь на урочистім засіданні... З *Козельщини* – моєї *Козельщини*! – колись квітучої землі з квітучими хуторами, де в 1933-му було піврайону людей виморено голодом (на виконання ленінських заповітів), якась Жванко пише в газеті «Голос України», як вона любить Леніна і картає люто львів’ян за те, що посміли демонтувати пам’ятник йому, батькові «червоного терору»” [2, т. 3, с. 350], *Хомутець* (Миргородський район) – “маєток Муравйових-Апостолів”, “гніздо декабристів”: “Маєток Муравйових-Апостолів. Гніздо декабристів. Три дуби – на пам’ять синів... Шевченко в цих краях малював...” [2, т. 2, с. 195], “гніздо молодих цареборців”: “Написати б хоч оповідання про Івана Матвійовича Муравйова-Апостола, батька декабристів, батька тих трьох синів-орлів, що на їх честь він посадив дуб триєдиний у своєму родовому парку в селі Хомутець під Миргородом. ...Гніздо молодих цареборців – оце *Хомутець*” [2, т. 2, с. 244]. Аналізовані вторинні назви наповнені глибинним

змістом, вони передають важливу інформацію про минуле Полтавщини й України, функціують у щоденниках на правах семантичних домінант.

Через топонімну базу розкрито ганебну практику нищення, укрупнення сіл, масового насильницького переселення людей із хуторів до найближчих сіл, політику ліквідації неперспективних сіл. У досліджуваному діарійному дискурсі зафіксовано ті комоніми, що вийшли з ужитку у зв'язку із зникненням населених пунктів, які вони номінували, напр.: “Оті [хутори. – Н. С.] *Опришки, Шингурі, Ярові, Кишки, Масичі* – де вони, чи хоч щонебудь від них зосталось?” [2, т. 2, с. 97], “Слухаю передачу про Василя Вражливого. Ще один з вигублених... Родом із Опішні, справжнє прізвище Штанько. У нас, на Кобеляччині, серед безлічі хуторів був і хутір *Штаньки*” [2, т. 3, с. 540]. Усе це свавілля письменник називає досить влучно “розгулом самознищення” [2, т. 2, с. 97].

Не обійшов Олесь Гончар і такої важливої проблеми, як перейменування населених пунктів: “Вже нема *Переволошиної – Світлогорськ*. Нема Табурища – Світловодськ...” [2, т. 2, с. 51]. По-особливому його непокоїло те, що замість історичних назв з'явилися комунізовані на зразок *Свердловське, Кірове, Фрунзівка*: “Дід Чайковського-композитора (Петро Чайка), як свідчать архіви Києво-Могилянської, походив з *Полтавщини*, з *Глобинського повіту* (с. *Миколаївка*, тепер якась дурацька *Фрунзівка*[?])” [2, т. 3, с. 475].

Топонімна основа є одним із засобів розкриття важливих досягнень краю. Так, у щоденниках згадано *Глобинський повіт* і розкрито такі важливі мистецькі здобутки його: у селі *Миколаївка* народився дід “прямого козацького нащадка” Петра Чайковського; “майже з одного куща вирости генії музики – і Чайковський, і Лисенко”; та й “наші сучасники брати Майбороди та Білаш теж із цих полтавських хуторів”. *Глобинський повіт*, “клинчик української землі”, образно названо “полтавським закутнем”, який “вродив світові геніїв музики” [2, т. 3, с. 475]. Через топонімний код добре виписані “гоголівські місця”: “*Диканька, Шишаки*”, “*Яновщина*, теперішнє *Гоголеве*” [2, т. 2, с. 482].

За діарійною топонімною версією можна скласти літературну мапу *Полтавщини*. У щоденниках названо населені пункти, де народилися, жили, тимчасово перебували письменники.

Як уже було зауважено, *Полтаву* поіменовано містом батька української літератури [2, т. 3, с. 522] Івана Котляревського, *Лубни* – містом, де народилася “під зорями чарівної української ночі” [2, т. 2, с. 188] Анна Керн. У хуторі *Загір*, що побіля села *Бакумівки*, у селі *Хомутець* “Чехов гостював”, “мріяв тут оселитись і жити” [2, т. 2, с. 541], “мав намір придбати садибу в *Сорочинцях*” [Там само]. Уже згадувана *Бреусівка* є малою батьківщиною письменників Сліпків – Івана та Юрія [2, т. 1, с. 396], Олександра Міщенко [Олеся Воли] [2, т. 3, с. 426]. У *Гадячі* тривалий час мешкала Леся Українка [2, т. 2, с. 541], у селі *Юрки* – народився Андрій Головка, село *Велика Обухівка* – місце спочинку Василя Капніста [2, т. 2, с. 195], село *Василівка (Яновщина)* – “рідне гніздо” Миколи Гоголя [2, т. 2, с. 428], у селі “*Сорочинцях* вінчалася його мати і його самого хрестили” [2, т. 2, с. 79], село *Харківці (лохвицькі)* – місце народження й місце спочинку Архипа Тесленка [2, т. 2, с. 504].

Топоніми виконують у щоденниках ще одну важливу – маркувальну – функцію: вони вказують на місце мешкання тих, хто з різними пропозиціями звертався до Олесея Гончара, кого він згадує, чию творчість аналізує у своїх нотатках тощо: “Убит Рыбак, мой друг, бухгалтер из *Полтавы*” [2, т. 1, с. 56], “Приїхали із *Сухой*, із *Кобеляк*, із *Полтави...*” [2, т. 2, с. 332], “а якийсь робітник із *Полтави* пише: «Керують диктуючи. Всі, хто критикує «Собор», виступники і кар’єристи. В ньому звучить дійсність і правда за сучасне життя. Такого змісту листа вам прислав би кожний робітник, який усвідомив суть життя сучасної людини, а їх – мільйони»” [2, т. 2, с. 18], “Вчора дзвонив Моргун з *Полтави*” [2, т. 2, с. 292], “П. Гавриленко з *Полтави* повідомляє: повернувся з *Вьошенської*, від *Шолохова*” [2, т. 2, с. 444], “А найстрашніші вісті з *Полтави*: школи напівпорожні, нема дітей” [2, т. 2, с. 555].

Зрештою, за топонімним кодом чітко вибудовується зв’язок письменника з малою батьківщиною. Починається цей зв’язок з дитинства, юності, пролягає через воєнне лихоліття й прямує через увесь земний шлях. Це стосується як безпосереднього перебування Олесея Гончара в *Полтаві*, на *Полтавщині*, так і реагування митця через щоденники на різні події, що відбувалися в цьому краї. Найменування населених пунктів *Полтавщини*, як і всі інші, виконують важливі функції – від чисто номінативної до маркувальної, естетичної й винятково важливої інформативної.

1. Архів Хорошківської загальноосвітньої школи I–III ступенів імені М. В. Остроградського Козельщинського району Полтавської області.

2. Гончар О. Щоденники : у 3 т. / Олень Гончар; упорядкув., підгот. текстів, ілюстр. мат. В. Д. Гончар. – К. : Веселка, 2008. – Т. 1 (1943–1967). – 455 с.; Т. 2 (1968–1983). – 607 с.; Т. 3 (1984–1995). – 646 с.

3. Українка Леся. Зібрання творів : у 12 т. / Леся Українка. – К. : Наук. думка, 1978. – Т. 11 : Листи (1898–1902). – 478 с.

Статья посвящена характеристике топонимного пространства Полтавщины, зафиксированного в дневнике Олесь Гончара. Установлена иерархия рассматриваемого корпуса имен, определены их функциональные возможности, в частности номинативные и текстообразующие свойства. Последние интерпретированы с интра- и экстралингвистических позиций, с учетом авторской точки зрения. Доказано, что дневниковый топонимный код является одним из важных факторов раскрытия личностей на фоне той или иной эпохи, особенностей самой эпохи, наконец, места и роли в духовно-интеллектуальной жизни Украины второй половины XX века всемирно известного мастера художественного слова Олесь Гончара.

Ключевые слова: *топонимы Полтавщины, Олесь Гончар, дневниковый дискурс, астионим, комоним, Полтавщина.*

The article is devoted to characteristics of toponym space of Poltava region, noted in the diaries of Oles Honchar. The hierarchy of the proper names analyzed is stated; their functional opportunities are circled out, nominative and text-creational peculiarities in particular. The last ones are interpreted from the intra- and extra linguistic positions, taking into account the author's point of view. It is proved, that diary's toponym code is one of the important means of: the Figure's disclosure on the background of the day, specific of the century, the place and the role of world-famous master of the word, Oles Honchar, in spiritual-intellectual life of Ukraine in the second part of the XX century after all.

Key words: *toponyms of Poltava region, Oles Honchar, dairy discourse, astoniums, comonomy, Poltava region.*

УДК 811.161.2. (091) "19"

Хомич Т. Л.,
кандидат філологічних наук, доцент
Національний університет "Чернігівський колегіум"
імені Т. Г. Шевченка